

مراقبت از کودک

بررسی عناصر برنامه‌های با کیفیت

دکتر فرخنده مفیدی
استاد دانشگاه علامه طباطبایی

مقدمه

برای کارکنان و هم برای کودکان از اهمیت برخوردار است. ۴. اندازه گروه‌ها و نسبت بین تعداد کودکان و مراقبان؛ این نسبت‌ها تعیین‌کننده مقدار زمان و توجهی است که هر مراقب کودک می‌تواند به هر یک از آن‌ها اختصاص دهد.

گفتنی است نسبت بزرگ‌سال به کودک باید کافی و متناسب با یافته‌های تحقیقی و استاندارد باشد تا زمینه مطلوبی را به‌منظور توجه و مراقبت فردی مورد نیاز و اصولی برای کودکان فراهم آورد.

انجمن ملی آموزش کودکان خردسال N.A.E.Y.C این نسبت‌ها را به‌صورت زیر برای کودکان مهدکودک‌ها، آمادگی‌ها و مراکز پیش‌دبستان و بالاتر مطرح کرده است. این نسبت‌ها از طرف «انجمن بهداشت عمومی آمریکا» و نیز «آکادمی پزشکان کودک» نیز به‌صورت استاندارد

با گسترش مراکز رشد و مراقبت از کودکان و توجه دنیا به این مهم، مسائل مهمی مطرح می‌شود که یکی از آن‌ها چگونگی تدارک و حفظ مراقبت از آنان (مطلوبیت کیفی برای همه کودکان) است. اگرچه بحث‌های زیادی درباره کیفیت و عناصر آن وجود دارد، در هر حال باید تعیین ویژگی‌های این قبیل برنامه‌ها را امری مهم بدانیم و دریابیم که مراقبت و آموزش برای کودکان و خانواده‌ها به چه عواملی در این محیط‌ها وابسته است.

گراهام هوگان و وایت و سیراکوس در سال ۲۰۰۳، بعضی از عناصر تشکیل‌دهنده کیفیت را در مراکز مراقبت از کودکان از تولد تا سه‌سالگی مشخص کرده‌اند. شاخص‌های برتر در این رابطه چگونگی ارتباط، تداوم و مراقبت و پاسخ‌گویی مراقبان و مربیان شناخته شده‌اند که هر چه برنامه‌های مراقبت کودک غنی‌تر و مطلوب‌تر باشند، این برنامه‌ها نیز استمرار و تداوم دارند، می‌توانند انتظارات جامعه و والدین را برآورده کنند و پاسخ‌گوی نیازهای کودک در ابعاد گوناگون نیز باشند.

کلیدواژه‌ها: مراکز مراقبت، برنامه‌های مراقبت

۳. از آنجا که یادگیری فرایندی تعاملی است، فرصت برای پژوهش و تعامل یکی از عناصر مهم تشخیص داده شده که هم

در بعضی کشورها، برای طبقه‌بندی و درجه‌بندی برنامه‌های جاری و نیز میزان خدمات کیفی به کودکان و خانواده‌ها، ده عنصر به شرح زیر را مناسب می‌دانند و از آن‌ها در ارزش‌یابی کیفیت مراکز استفاده می‌کنند.

۱. داشتن مجوز اطمینان‌بخشی که نشان دهد مراکز مراقبت از کودک شرایط اساسی بهداشت و ایمنی را رعایت می‌کنند.

۲. میزان شرکت کارکنان و مربیان در آموزش‌های جاری ضمن خدمت در رشته مراقبت و آموزش کودکان؛ به همین دلیل یکی از قوی‌ترین نشانه‌های آموزش و پرورش مستمر در یک مرکز آموزشی و تربیتی کودکان، چگونگی حضور کارکنان در این قبیل برنامه‌هاست.

به جدول نسبت‌های مراقبت از کودک و اندازه گروه در زیر نگاه کنید

سن کودکان	حداکثر نسبت کودک به بزرگسال	حداکثر اندازه گروه
تولد تا ۱۲ ماهگی	۱:۳	۶
۱۳ تا ۳۰ ماهگی	۱:۴	۸
۳۱ تا ۳۵ ماهگی	۱:۵	۱۰
۳ ساله‌ها	۱:۷	۱۴
۴ ساله‌ها	۱:۸	۱۶
۵ ساله‌ها	۱:۸	۱۶
۶-۸ ساله‌ها	۱:۱۰	۲۰
۹-۱۲ ساله‌ها	۱:۱۲	۲۴

منبع: براساس استانداردهای انجمن بهداشت عمومی و آکادمی پزشکان کودک

مطرح شده مورد تأیید قرار گرفته‌اند. تحقیقات نشان می‌دهند که وقتی برنامه‌های مختلف این توصیه‌ها را در مورد نسبت‌های کودک به کارکنان رعایت کنند، کودکان در این مکان‌ها عملکرد بهتر و موفقیت‌های بیشتری خواهند داشت و به‌خصوص، از سطح سلامت جسمی، روحی و عاطفی بالاتری نیز برخوردار خواهند شد.

همچنین تحلیل داده‌های پژوهشی در این باره نشان داده است که کیفیت پایین مراقبت از کودکان بدون توجه به اینکه در مراکز مراقبت، در خانه و یا تحت مراقبت افراد دیگری غیر از مادر و پدر باشند، بازدهی ضعیف کودکان در آزمون‌های مهارت‌های زبانی از نظر ابرازی و ادراکی

و نیز آمادگی‌های ضعیف تحصیلی ارتباط تنگاتنگی دارد اما با رفتار اجتماعی کودکان چندان مرتبط نیست.

۵. روابط مثبت بین مراقبان و کودکان؛ این نوع رابطه سازنده در کیفیت بخشیدن به مراقبت از کودکان امری حیاتی است.

۶. مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی مربی و مراقبان کودکان؛ یک مربی فعال از این منظر می‌تواند به موقع علائم و نشانه‌هایی را در هر کودک دریابد، به موقع مداخله و او را هدایت کند و آموزش دهد و یا مشکلاتش را رفع نماید.

۷. تعامل خوب بین مراقبان و کودک؛ روند سوادآموزی و تربیت کودک از این مجرا آغاز می‌شود.

۸. گسترش و تعمیم دانش؛ یادگیری

درباره کودکان فعالیت‌ها، موضوعات و فرصت‌هایی را برای گسترش و تعمیم فراهم می‌آورد.

۹. باارزش دانستن فرهنگ و عقاید خانواده‌ها؛ برنامه‌های باکیفیت عالی با فعالیت‌هایی همراه‌اند که منعکس‌کننده ارزش‌ها، عقاید خانواده‌ها و فرهنگ جامعه آنان است.

۱۰. مراکز مراقبت با کیفیت بالا (-high quality) نقش محیطی حامی و پشتیبان را برای هر کودک ایفا می‌کنند. البته این نقش حمایت‌کننده، خانواده‌های کودکان رانیز دربرمی‌گیرد.

منبع

● George and Pearson Morrison, Early Childhood Education today, 2009

